

Evidencijski broj / Article ID: 21189829
Vrsta novine / Frequency: Dnevna / Daily
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska / Croatia
Rubrika / Section:

str.
28

Ivan Šipić

*Obitelji moraju
jasno osjetiti da
država stoji iza njih*

Šipić

MINISTAR DEMOGRAFIJE IZ DP-a GOVORI O PLANOVIMA, ALI I O KRITIKAMA S KOJIMA SE SUOČAVA

Želimo nacionalni konsenzus o demografiji, a obitelji moraju jasno osjetiti da država stoji iza njih

EMICA/ELVEDI/PIXSELL

Večernji
list

Evidencijski broj / Article ID: 21189829
 Vrsta novine / Frequency: Dnevna / Daily
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska / Croatia
 Rubrika / Section:

Razgovarala Iva Boban Valečić

Kad se u svibnju odlučivalo o sastavu nove Vlade, Domovinski pokret inzistirao je da se pitanjima demografske revitalizacije, kao jednom od ključnih zadata države, bavi posebno ministarstvo. Nakon što je od funkcije odustao Mario Radić, u vruću je fotelju “uskočio” Ivan Šipić, koji se vrlo brzo suočio s kritikama i propitivanjima smisla ministarstva koje je mjesecima tražilo prostor u koji će se smjestiti. Proteklih dana pod povećalom je i zbog angažiranja povećeg broja posebnih savjetnika, a za Obzor govori zašto se odlučio na taj korak.

Ministar demografije trebao je biti Mario Radić, no on se u zadnji tren povukao, a vi ste pristali na funkciju. Žalite li sada zbog toga?

Nikada ne žalim za nekom odlukom za koju smatram da je ispravna, poštena i odgovorna. O gospodinu Radiću mogu samo reći da naš stranački slogan nije bio “Ustani i odustani”, nego “Ustani i ostanu”. Ne bih se više osvrtao na bivše stranačke kolege; oni imaju svoj put prozivki i podmetanja, a mi svoj put konkretnih projekata i programa. Ovo je mukotpan posao, a pristao sam na njega zato što se nikada nisam bojao prihvatiti onoga za što smatram da stvari može pomaknuti nabolje. Nema veće odgovornosti nego ući u Vladu i preuzeti iznimno važan resor kad znaš da će te mnogi unaprijed otpisati, ismijati i omalovažiti. Ovaj posao shvaćam vrlo ozbiljno i okrenut sam tome da promijenimo negativne demografske trendove radom u izvršnoj vlasti, u kojoj je sada prvi put odgovornost preuzeo i jedan dio desnice. Premda, uvijek i svugdje govorim, i neki dan u Međimurju i u Dalmatinskoj zagori i u našoj opustošenoj Slavoniji, kad je u pitanju demografija, svi trebaju ostaviti po strani barjake, stranke i pripadnosti te dati svoj doprinos.

Dobro, preuzeli ste odgovornost i što dalje?

U ovim mjesecima, otkako sam na funkciji, nisam se naslikavao ni osobno promovirao, nego sam primaio ljude različitih struka i profila, sastavnike koji mogu pomoći. Nisam uzeo ljude po babi ni po strčevima, nego smo angažirali najpoznatije hrvatske demografe, koji će nas savjetovati u osmišljavanju konkretnih politika utemeljenih na znanosti, a ne politikantstvu. Tražio sam ljude koji znaju više, koji su na profesionalnom vrhuncu, a dijelom su, bit ću otvoren, i razočarani zbog dosadašnjeg izostanka nekih procesa. Smatram da je njih društvo i prije trebalo vrednovati i poduzimati korake koje su predlagali. Ulaskom DP-a u Vladu stvorena je politička volja da se u to krene, a sad želimo nacionalni konsenzus o važnosti demografije za opstanak Hrvatske i našeg naroda.

Ciljate na kritike zbog toga što ste angažirali četiri posebna savjetnika?

To su tri sveučilišna profesora, autoriteti za demografiju, i hrvatski

iseljenik koji je praktično cijeli život proveo u Njemačkoj i ima iskustva s povratnicima i gospodarskim povezivanjem iseljeničtva s maticom zemljom. Budući da je ministarstvo tek osnovano, smatrali smo da će nam dobro doći stručnjaci u pripremi i provedbi demografskih projekata, kao i za imigracijski i integracijski dio, u sve tri naše uprave i to su upravo ti ljudi. Zašto ne bih angažirao stručnjake koji znaju više od mene? Osim posebnih savjetnika, potpisali smo i suradnju sa znanstvenim ustanovama, želimo i proširiti tu mrežu. Mi smo ministarstvo koje uključuje sve koji žele dati doprinos jer samo tako možemo očekivati veće pomake. Osim stručnjaka koji će osmisliti politiku, treba i netko tko će je provoditi.

Jeste li konačno ekipirali ministarstvo?

Ministarstvo trenutačno broji točno 57 ljudi, s tim da smo preuzeli dio ljudi iz središnjih državnih ureda za demografiju i za Hrvate izvan Hrvatske. Dio ljudi u startu je otišao u mirovinu, jedan ili dva otišla su u druga ministarstva, a iz drugih tijela došlo je još pet-šest ljudi. Toliko o pričama o nekakvom uhljebljivaju. Trenutačno imamo razgovore o imenovanju ravnatelja triju uprava, što će se na Vladi riješiti ovih dana, proveli smo natječaj za glavnog tajnika i vjerujem da ćemo i njega uskoro potvrditi. Sve u svemu, od traženja prostora, ekipiranja ministarstva, donošenja uredbe o ustroju, pravilnika... puno je posla napravljeno ovih mjeseci iako se možda nekome sa strane čini da je sve to jednostavno i da mora ići brže.

Zašto vam je toliko trebalo da nadete prostor za ministarstvo?

Zapelo je najviše u prvoj fazi, zato što je potres učinio svoje. Država ima puno nekretnina koje se obnavljaju i mnoga su ministarstva, na žalost, podstanari, kao i mi, koji nemamo adekvatan prostor za ovakvo ministarstvo. To sam, hvala Bogu, uspio riješiti, nakon sedam neuspješnih pokušaja u posljednje četiri godine. Prošli tjedan potpisali smo ugovor na tri godine i napokon ćemo se preseliti. Ovaj nam prostor, možete i sami vidjeti, ni izbliza nije adekvatan. Dijelimo ga s druga dva ministarstva, ljudi su nam na različitim katovima i lokacijama, neki u uredima s po četvero ili petero ljudi iz drugih ministarstava... To nisu normalni uvjeti za rad. S druge strane, moramo misliti i na poruku koju šaljem. Ako

je Ministarstvo demografije i useljeničtva smješteno u nekom zapečku, onda to znači da su nam demografija i Hrvati u iseljeničtvu sporedni, nebitni. To bi bila jako loša poruka. Želimo jasno dati do znanja da je ovo ministarstvo ključ hrvatske budućnosti. Ministarstvo će s vremenom i rasti jer novim natječajima želimo dati šansu i mladim ljudima. Evo, danas sam ovdje primio troje prvih demografa koji su diplomirali na Hrvatskim studijima. To su dva momka i jedna djevojka i susret s njima bio mi je najljepši poklon. Volio bih da se takvi, obrazovani i stručni ljudi zapošljavaju u našem sustavu, svakako ću se potruditi da takvi mladi ljudi ostanu u Hrvatskoj, da ne odu ni u Irsku, ni u Njemačku, i da im ta diploma vrijedi, da steknu staž. Jer, na njima će ostati demografija, netko će od njih možda jednom biti ministar. Ono što želimo jest da stvorimo zdrave temelje formiranjem ministarstva koje će dati doprinos konkretnim prijedlozima.

Dakle, našli ste prostor i ekipirali ministarstvo, koji su vam projekti u planu?

U ovom času bitno nam je sudjelovati u procesima koji su u tijeku. Mi se ne možemo oglašiti ni oko Zakona o strancima ni oko porezne reforme, stambene politike... Imamo cijeli niz mjera koje želimo iskomunicirati s kolegama u drugim resorima, od kolege Pletića, Erlića, Božinovića, Primorca... Bit će i novih mjera, ali zasad nam je važno nadovezati se na ono što već postoji. Želimo prvo unaprijediti mehanizme koje smo preuzeli kao ministarstvo, a to su roditeljske naknade i dječji doplatak.

Kako?

Tako što ćemo predložiti sveobuhvatan pristup u kojem će mlada obitelj osjetiti da država stoji iza nje. Iako, ponovno naglašavam i stojim iza toga da novac ne rađa djecu, važno je stvaranje klime u našim obiteljima, koje moraju steći dojam vlastite sigurnosti, ali i odgovornosti. Pred nama je sada donošenje novog proračuna i mi ćemo ići s prijedlozima da se povećaju naknada za opremu novorođenčeta. Jer, znate li vi koliko je, recimo, poticaj za kravu bušu, konja posavca ili magarca? Kao što sam već rekao, poticaj za magarca, magareće mlado, pule, kako bismo rekli mi u Dalmaciji, je 311 eura. A pomoć za opremanje novorođenog djeteta je 309 eura. E, mi sada dajemo prijedlog da to bude 618 eura, povećanje od 100 posto. Da me ne razumijete pogrešno, nemam ništa protiv poticaja u poljoprivredi, dapače, ali zar pule vrijedi više od djeteta? Drugo, željeli bismo objediniti sve naknade za roditelje i roditelje te da obitelj ima dužu garanciju, da u duljem periodu ima ta sredstva i da ona budu delimitirana. Smatramo da bi majka koja je rodila i želi ostati uz dijete i odgajati svoju djecu trebala imati puni iznos plaće tijekom cijelog roditeljskog dopusta i predložiti ćemo i to kao moguću mjeru. Dalje, trebamo definirati što je dječji doplatak. Želimo li svoju djecu i buduće naraštaje gledati kao socijalu ili im hoćemo dati na važnosti kao budućnosti i jamcu opstanka naše domovine?

Govorite o univerzalnom dječjem doplatku?

Pa i o tome se razmišlja. U kojem iznosu i kojim parametrima trenutačno ne želim nagađati jer imamo i proračunski okvir koji valja poštovati, ali smatramo da naša djeca ne smiju biti u kategoriji socijale, posebno u trenutku kad nam je stopa fertiliteta 1,4, a da bismo opstali, treba biti više od 2,1. Ne bih htio da mi mandat prođe a da nismo napravili apsolutno ništa da to postavimo na zdrave noge. Pogledajte najnovije podatke, od siječnja do kolovoza ove godine rođeno je 427 beba manje nego lani u istom razdoblju. Uz takve podatke, sve puste beneficije i sva infrastruktura koju gradimo bit će uzaludni. Ne okrenemo li trendove, neće imati tko ni raditi, imat ćemo probleme i s uvozom radne snage. Zato želim vjerovati da je Vlada odgovorno pristupila formiranju ministarstva. Jer, ne radi se o Ivanu Šipiću, nego o ministarstvu Vlade RH, koja želi promijeniti ove trendove i pokazati da joj nije stalo samo do cesta, mostova, tunela i zgrada.

Dobro, možemo li u proračunu za iduću godinu onda očekivati više novca za opremu novorođenčadi te veće roditeljske i roditeljske naknade?

Uvjerem sam da možemo.

Vašem ministarstvu fokus je dobrim dijelom i na povratku iseljenih. Vaš savjetnik g. Štriga u jednom intervjuu tvrdi kako ima “Marshallov plan” za Hrvatsku koji će u pet godina vratiti između 300 i 400 tisuća iseljenika. Je li to realno?

Gospodin Štriga ima dugogodišnje iskustvo i kao netko tko praktično povezuje domovinu i iseljeničtvo može doprinijeti. Ima i dobrih ideja, zato je i angažiran. Međutim, to su njegovi stavovi, smatram da svi moramo paziti da ne dajemo paušalne izjave i bombastične najave. Kada čujem te velike brojke, radovalo bi me da to tako i bude, neka nam se vrati i milijun ljudi, ali treba biti realan i razuman. Ministarstvo demografije i useljeničtva ima strateški, zakonski i proračunski okvir u kojemu se kreće, imamo iskrenu namjeru maknuti birokratske zapreke povratku i stvoriti ozračje za povratak naših ljudi, ali ne želimo mahati pompoznom idejama i velikim obećanjima. To je kultura koju stvaram u ministarstvu i koju će svi morati prihvatiti.

Kažete da želite stvoriti preduvjete da se ljudi vrate. Kako?

Pa, svakako ne na praznim pričama. Prije svega želimo otkloniti birokratske smetnje, da se nad ljudima ne radi tisuće provjera, je li stvarno Hrvat, je li mu dida Dalmatinac ili nije, zbog toga ima li kvačice u prezimenu ili nema. Želimo omogućiti djeci koja u domovini žele pokopati oca iz Australije da ne čekaju pokop šest mjeseci, a da vam ne govorim koliko čekaju oni koji se žele vratiti živjeti ovdje. Zato kao ministarstvo sudjelujemo u donošenju izmjena i dopuna Zakona o strancima, koji je ovaj tjedan prošao Vladu. Tu smo kao ministarstvo reagirali s prijedlozima koji olakšavaju reguliranje boravka, privremenog i stalnog, potomcima iseljenih Hrvata koji žele doći u Hrvatsku, koji su sada prepoznati kao

posebna ciljana skupina, a ne, kao dosad, da moraju tražiti boravak iz humanitarnih razloga. Njima će se davati privremeni boravak na dvije, s mogućnošću produljenja na još dvije godine, a poslije odobrenja boravka u svrhu useljavanja moći će odmah u Hrvatskoj podnijeti zahtjev za primanje u državljanstvo. Imat će odmah pravo na zapošljavanje i samozapošljavanje, kao i na programe obrazovanja, od strukovne izobrazbe do studiranja, sve ono što imaju hrvatski građani. Znači, idemo olakšati tim ljudima povratak. Osim toga, naša Uprava za useljeničtvo je dužna, i mi to već radimo, svakodnevno zaprimati mailove, pritužbe i molbe za pomoć koju ljudi traže u rješavanju ovih papira. To se provodi kontinuirano i smatram da ćemo ovim mjerama napraviti golem iskorak.

Idemo malo o novim iseljenicima. U sklopu najnovije porezne reforme predviđeno je petogodišnje oslobođenje od poreza na dohodak onima koji su vani radili dulje od dvije godine, a sada se žele vratiti u Hrvatsku. Mislite li da je to pošteno prema mladima koji su za to vrijeme stvarali obitelj u Hrvatskoj?

Rekao bih da se tu radi prije svega o nužnosti. Svi se mi moramo zamisliti nad trenutačnom situacijom i postaviti si pitanje – želimo li da se vraćaju naša djeca, braća i sestre, rođaci i prijatelji ili želimo još veći priljev stranaca? A i u te strance država mora uložiti sredstva za integraciju pa nije li onda bolje da se da neka olakšica našim ljudima? Postavit ću i drugo pitanje: što mi imamo od toga ako su ti ljudi vani? Nije li bolje da ovdje rade, proizvode, troše i ulažu? E, sada, druga je stvar kako potaknuti povratak. Moramo naći nešto s čim ćemo izaći pred te ljude, a priče o tome da država na njima gubi ili da je to što pružamo ruku iseljeničtvu nepošteno potpuno su promašene. Država tu neće ništa izgubiti jer će se ljudi koji se vrte zaposliti i trošiti u Hrvatskoj. Želimo svakom od tih povratnika omogućiti da kvalitetnije živi u svojoj zemlji. Jer, stranci jesu dobrodošli, pa i oni iz trećih zemalja, ali nama su prioritet naši ljudi, kako oni koji su otišli nedavno tako i oni druge ili treće generacije, i želimo stvoriti uvjete da se vrate.

Mislite li doista da će olakšica od 100 ili 200 eura potaknuti povratak u zemlju u kojoj su plaće i dalje ispod europskog prosjeka?

Činjenica je da imamo kontinuiran rast eura, a i nije istina da je 100 ili 200 eura nevažno. Ovih sam dana bio u Međimurju i sjeo s ljudima, načelnicima i gradonačelnicima. Oni su mi, bez obzira na to što je zaposlenost u toj županiji na 95 posto i što praktično ne radi samo onaj tko ne želi odnosno ne može raditi, rekli kako bi puno onih koji razmišljaju o odlasku od toga odustalo kad bi plaće bile veće 200, 300 ili 400 eura. A mi već sada imamo puno primjera da se ljudi vraćaju. Situacija vani nije onakva kakva je bila, Hrvatska ima i mnoge komparativne prednosti, a na nama je da ih istaknemo i pokazemo da se stvari ovdje pomiču i da je politika hrvatske Vlade okrenuta prema budućnosti. U tom smislu želimo pojačati i izravnu komunikaciju s iseljeničtvom. Pripremamo se potpisati ugovor s Hrvatskom gospodarskom komorom i Ministarstvom rada za pilot-projekt prema Južnoj Americi, prema našim iseljenicima u Čileu, Argentini i drugim zemljama u kojima ima dosta Hrvata, potomaka onih koji su otišli početkom i sredinom prošlog stoljeća u tada obećane zemlje. Danas je Hrvatska u mnogim pogledima ispred tih zemalja, a HGK zna kojim branšama trebaju ljudi i to će biti smjer ovog projekta.

Ljudi se u nekim zemljama Južne Amerike žale da ne mogu do hrvatskih diplomatskih misi- ►►

Zašto ne bih angažirao stručnjake koji znaju više od mene? Želim uključiti sve!

▶▶ INTERVJU IVAN ŠIPIĆ

ja, da ponegdje nemaju ni konzularne dane. Jeste li svjesni tog problema?

Naravno da smo svjesni i diplomatsko-konzularna predstavništva, predstavnici ove države, morat će se odgovornije i savjesnije angažirati na ovom, za nas svetom zadatku. Mnogi su i do sad dobro radili, ali neki nisu. Uredi moraju biti otvoreni za građane. Oni moraju biti naš glas u inozemstvu i čuti što tim ljudima treba. Želim da Hrvati koji se žele vratiti imaju s kim razgovarati i dat ću sve od sebe da tako i bude.

Je li vam prihvatljiva pomisao da će, recimo, za 10 godina u Hrvatskoj živjeti 30.000 obitelji iz Nepala čija će se djeca ovdje školovati? Imate li plan za njihovu integraciju?

Ne dijelim ljude na taj način. Meni su prihvatljivi svi koji vole Hrvatsku, koji poštuju naše svetine, naše tradicije, našu kulturu, našu povijest i naš jezik. Tu dolazimo do pitanja integracije, kojoj ćemo također strateški pristupiti. Ne smije biti stihije koja bi vodila netrpeljivosti, izolaciji, getoizaciji i drugim neželjenim posljedicama.

Dotaknimo se malo i stranačke politike. Je li vam neobično kad vas kao najnapadanijeg ministra brani Ante Sanader, s kojim ste se do jučer gledali "preko nišana"?

Pa, vidjeli ste što je politika! Oni koji su do jučer bili moji prijatelji i sa mnom dijelili riječ i stol u DP-u danas nas omalovažavaju i neosnovano napadaju. Što se mene tiče, sjetit ćete se da sam kao zastupnik HDZ-a 2018. godine čvrsto bio protiv Istanbulske konvencije i platio sam cijenu svojih uvjerenja. Ali ni tada ni ikada prije i poslije niste vidjeli u mojim istupima ikakvu žuč, ni prema Anti Sanaderu ni prema drugima. Smatram da u politici treba biti čovjek i druge tretirati kao ljude, čuvajući svačije dostojanstvo. Na taj način pokazujem tko sam, što sam i kakav sam. Sve ružno ostavljam iza sebe i gledam naprijed.

Ako je Ministarstvo demografije smješteno u nekom zapečku, to znači da nam je i ona sporedna, kaže Šipić

Kako funkcionirate u koaliciji? Iz DP-a čujemo da namjeravate tražiti odlazak pravobraniteljice za djecu. Očekujete li da će vas HDZ u tome podržati?

Mi kao politički partner imamo pravo reći svoj stav o bilo kojoj temi. Da, smeta mi što pravobraniteljica problematizira vjeronauk u školama, Dane kruha, Svetog Nikolu. Pa te su tradicije svetinja hrvatskom narodu, a pravobraniteljica je predvodnica u napadanju tih vrijednosti. S kojim se pravom tako postavlja?

Jeste li o tome razgovarali u koaliciji?

Nismo još otvorili tu temu, ali otvorit ćemo, zašto ne? O svemu ćemo razgovarati.

Nova stranka DOMiNO Marija Radića ostaje u vladajućoj većini. Jeste li otvoreni za mogućnost da uđe i u izvršnu vlast?

Moram reći da me je to prilično iznenadilo, s obzirom na to da se nas iz DP-a proziva da nismo vjerodostojni i da smo se udaljili od programa DP-a. Proziva nas se za izdaju, prodaju Plenkoviću i što sve ne, a ispada da bi i oni rado dotrčali u krilo sad kad im planovi za preuzimanje stranke nisu uspjeli. Da skratim, ako netko želi podržati Vladu u Saboru, slobodno može, ali baš me zanima kako će oni podržavati bivše kolege, dojučerašnje prijatelje, koje su javno vrijeđali, pljuvali i omalovažavali. Znači da ipak nije stvar u nama koji smo prihvatili odgovornost u nekim od najzahtjevnijih resora u Vladi. Koliko znam, HDZ ima koalicijski sporazum s DP-om i tu je stvar jasna. A što se tiče terena i priča da nas je napustio velik broj ljudi, brojke su egzaktnije. Stranka broji više od 10 tisuća članova, a napustilo ju je nekoliko stotina. Pa sad vi meni recite o kakvom se raskolu tu može govoriti. ●